

waar het verhoor was blijven steken. Er bleef geen hoekje over om zich te verschuilen of geen gaatje om te ontsnappen. En als sir William toch op eenige vragen geen antwoord kreeg, dan was het alleen omdat Rhodes kortaf verklaarde hier niet te willen of niet te kunnen antwoorden, hetgeen dan meestal gepaard ging met een zoo duidelijke verlegenheid of onhandigheid, dat niemand er aan kon twijfelen of er werden hier alleen zaken verzwegen, die het daglicht niet konden velen.

Als het nog noodig was, dan is dit door het verhoor van Rhodes onomstootelijk vastgesteld dat hij, als eerste minister van de Kaapkolonie, de ziel is geweest van den aanslag op een bevrienden staat. Verder is bewezen dat de gelden van de *Chartered Company* voor die misdaad gebruikt zijn, waarschijnlijk met medeweten van de bestuurders, onder wie koningin Victoria's schoonzoon, den Duke of Fife. Voorts dat de opstand te Johannesburg niet veel meer dan een fictie geweest is en dat de geheele drijfkracht van de beweging buiten de Transvaal bestond. Eindelijk dat de *Times* in het komplot betrokken is geweest.

Mij dunkt, nu dit alles geconstateerd is, is de tijd van grapjes maken over de geldelijke schadevergoeding, aan de Zuid-Afrikaansche Republiek te betalen, voor den heer Joseph Chamberlain voorbij. De publieke opinie in Engeland zal hem niet hard vallen om zijn halve medeplichtigheid, evenmin als om zijn handjes-toe-steken aan Rhodes, toen Sir William Harcourt dezen op de pijnbank had. Maar de drie verlopen jaren hebben waarlijk de eer van zijn groot vaderland door zijn toedoen niet verhoogd. Hollanders en Engelschen in Zuid-Afrika zijn meer dan ooit tegen elkander verbitterd. Ook daar, aan het beschaafde uiteinde van het zwarte werelddeel, spreekt men van oorlog.

Zie, alsof het de zedelijke straf was voor die trouweloosheid, ziet Engeland het eenige waarlijk groote werk dat zijn buitenlandsche staatkunde in de laatste jaren scheen tot stand te zullen brengen, te gronde gaan. Het Engelsch-Amerikaansche vredetraktaat ligt te zieltoegen in den Senaat der Unie. Het jingoïsme treft het in het hart.

23 Februari.

P. v. D.